

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
з дисципліни “ Дизайн об’єктів готельного та ресторанного господарства”

Структура навчальної дисципліни

Назви блоків і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог	у тому числі					усього	у тому числі				
	о	л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Атестація 1. Теоретичні основи дизайну архітектурного середовища												
Тема 1. . ДИЗАЙН ЯК ФОРМА ПРОЕКТНОЇ ТВОРЧОСТІ	8	2	2			4						
Тема 2. . ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ	8	2	2			4						
Тема 3. . ЕРГОНОМІКА. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ	6	2	2			2						
Тема 4. . СВІТЛО І КОЛІР У ДИЗАЙНІ ТА АРХІТЕКТУРІ	8	2	2			4						
Разом блок 1	30	8	8			14						
Атестація 2. Дизайн архітектурного середовища готелю (інтер’єрного та екстер’єрного)												
Тема 5. СТИЛЬ В АРХІТЕКТУРІ ТА ДИЗАЙНІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ КОМПЛЕКСІВ	10	2	2			6						
Тема 6. ОСНОВИ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ ГОТЕЛЬНИХ ГОСПОДАРСТВ	8	2	2			4						
Тема 7. . ДИЗАЙН ІНТЕРЬЕРІВ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ	12	4	2			6						
Разом блок 2	30	8	6			16						
Усього годин	60	16	14			30						

Тема 1. ДИЗАЙН ЯК ФОРМА ПРОЕКТНОЇ ТВОРЧОСТІ

План

1. Предмет, мета і завдання дисципліни.
2. Історія і еволюція дизайну.
3. Основні напрями дизайнерської діяльності.
4. Особливості дизайнерських рішень при проектуванні об'єктів готельно-ресторанного господарства.

Мета заняття *сформувати понятійний лексикон:* дизайн, об'єкт дизайнерського проектування, методи дизайну, технічна естетика, промисловий дизайн, графічний дизайн, дизайн середовища, дизайн промислових виробів, естетичний потенціал, принципи естетичного освоєння світу, принципи сприйняття, естетичні властивості, раціональність форми, інформаційна виразність, організованість об'ємно-просторової структури, художньо-проектна діяльність, професіональне моделювання, прикладна графіка. Допомогти у засвоєнні основних понять програми дисципліни “Дизайн об'єктів готельного та ресторанного господарства”, розширенні світогляду студентів і формуванні самостійності їх економічного та естетичного мислення.

Рекомендована література Основна: **6-8, 10.**

Додаткова: 13, 14, 18, 19, 23, 24, 30.

Предмет, мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Дизайн готельно-ресторанних об'єктів» є виховання у студентів досвіду сприйняття, осмислення та критичного засвоєння дизайнерської інформації з періодичних і спеціальних видань, формування теоретичних знань і практичних навичок з проектування та оформлення зовнішнього і внутрішнього простору готельно-ресторанних об'єктів

Предметом дисципліни є соціальні, функціональні, ергономічні, конструкторські, технологічні, економічні та естетичні складові процесу проектування інтер'єрів і прилеглої території готельно-ресторанних об'єктів, а також окремих їх елементів

Дизайн — це творчий метод, процес і результат художньо-технічного проектування промислових виробів, їхніх комплексів і систем, орієнтований на досягнення найповнішої відповідності створюваних об'єктів і середовища загалом потребам людини, як утилітарних, так і естетичних.

Дизайн (англ. *design*) — задум, план, мета, намір, творчий задум, проект і креслення, розрахунок, конструкція, ескіз, малюнок, візерунок, композиція, мистецтво композиції, витвір мистецтва.

Дизайн — специфічний ряд проектної діяльності, що об'єднує художньо-предметне мистецтво і науково обґрунтовану інженерну практику у сфері індустріального виробництва. Реалізуючи функції дизайну: відображаючу, виховну, пізнавальну, комунікативну, гедоністичну, інтелект використовує всі три типи мислительної діяльності: наочно-діловий, чуттєво-образний, поняттєво-логічний.

Метою дизайну є художнє проектування предметно-просторового середовища людини, конструювання естетичних властивостей навколишнього предметного світу статичності, простоти або складності, спокою або піднесення.

1. Історія і еволюція дизайну

Тектонічність виявляється в естетичній видимості цілісності архітектурної форми, яка відповідає призначенню й організації внутрішнього простору. Зразком повної тектонічності можна назвати об'єкт, в якому ясно і зрозуміло виражені відношення між внутрішньою структурою і зовнішньою формою об'єкта.

Організованість об'ємно-просторової структури відображено у взаємодії всіх елементів форми виробу між собою, підпорядкованості другорядних елементів головному, взаємозв'язку виробу з простором.

Професіональне моделювання дозволяє створювати враження стійкості або напруженості, динамічності

ЕСТЕТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ	
Інформаційна виразність	Стильова відповідність Знаковість Оригінальність Відповідність моді
Раціональність форми	Функціонально-конструктивна раціональність Доцільність Правдивість виразу
Цілісність композиції	Тектонічність Організованість об'ємно-просторової структури Пластичність Кольорова гармонія
Досконалість виробничого виконання	Ретельність обробки Чистота виконання операцій Чіткість здійснення маркування, супровідної документації, фірмових знаків, упаковки

Інформаційна виразність об'єкта виявляється в його здатності відображати своїм зовнішнім виглядом існуючі у суспільстві культурні норми та естетичні уявлення. Вона визначається за такими показниками, як стильова відповідність, оригінальність і відповідність моді.

Цілісність композиції розглядається як узгодженість усіх складових, об'єднаних загальним замислом та оформленням. Основними характеристиками, що дозволяють оцінити цілісність композиції, є тектонічність, організованість об'ємно-просторової структури,

1. Основні напрями дизайнерської діяльності

Глобалізаційні процеси в дизайні супроводжуються спеціалізацією проєктувальників, хоча цей розподіл умовний і багато дизайнерів успішно працюють у декількох сферах одночасно. Можна виділити основні три види сучасної дизайнерської творчості:

Дизайн виставкових експозицій, святкового оформлення середовища займає місце на стику графічного і дизайну архітектурного середовища та має специфічні особливості і традиції.

Дизайн середовища - це проектування комплексних об'єктів з позицій широкого охоплення проблеми взаємин людини з природою, предметно-просторовим і соціокультурним оточенням. За характером об'єкта розробки дизайн середовища поділено на такі різновиди: *міський дизайн, дизайн виробничого середовища, дизайн житлового середовища.*

Кожний з трьох напрямів сучасного дизайну поділено на велику кількість спеціалізацій. Проте методичні принципи діяльності дизайнерів усередині кожного різновиду залишаються загальними, тільки з деяким коригуванням на особливості об'єкта розробки. Методичні принципи дизайну - фундамент, на який спирається дизайнер

2. Особливості дизайнерської роботи при проектуванні об'єктів готельно-ресторанного господарства

Архітектура готелю або готельного комплексу включає як зовнішній вигляд будівель, їх внутрішнє планування, так і ландшафтну організацію території та внутрішнє оздоблення приміщень. Кожна складова важлива, але тільки поєднуючись в одне гармонійне ціле, вони стають завершеним художнім образом, який відповідає загальній ідеї готелю. При цьому архітектурний образ стає тим візуальним чинником, який справляє

З рахуванням різного підходу до архітектурного рішення готелів їх можна умовно поділити на декілька груп:

сучасні готельні комплекси	готелі, розташовані в історичних будівлях	Екзотичні готелі
----------------------------	---	------------------

Сучасні готелі є складними комплексними об'єктами, що поєднують в собі разом з житловими приміщеннями громадсько-розважальні функції. Це дає можливість втілити творчі задуми і створити виразний образ. Для цього архітектори-проектувальники часто використовують традиційні для цієї місцевості планувальні прийоми та будівельні матеріали. У поєднанні з несподіваними новаторськими ідеями вдається забезпечити привабливий імідж готельного комплексу, що запам'ятовується споживачам готельно-ресторанних

Контрольні питання

1. Охарактеризувати предмет дисципліни «Дизайн готельно-ресторанних об'єктів».
2. Що розуміють під об'єктом дизайнерського проектування?
3. Що таке дизайн?
4. Що належить до дизайну як до творчого процесу?
5. Назвіть завдання естетики.
6. Перерахувати естетичні властивості.
7. Що таке вміст, форма? Назвіть відмінність між ними.
8. Назвіть основні напрями дизайнерської діяльності.
9. Яке значення має дизайн для естетичного і соціального розвитку суспільства?
10. З урахуванням різного підходу до

Тема 2. ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ

План

1. Масштаб і масштабність. Пропорції.
2. Композиційні принципи: вісь, симетрія, ієрархія, ритм, базовий елемент, трансформація.
3. Динаміка, статика, контраст-нюанс.
4. Види архітектурної композиції та композиційні схеми інтер'єрів.

Рекомендована література

Основна: 9,11-13.

Додаткова: 19, 20, 24, 32, 33, 35,36.

Міні-лексикон: масштаб будівлі, масштаб композиції фасаду, пропорції та пропорційність, ритм і ритмічність, абсолютна величина, пропорція, пропорційна система «золотий перетин», геометрична пропорційна система, композиційні принципи, симетрія, дисиметрія, асиметрична композиція, ієрархія, ритм, базовий елемент, трансформація, динаміка й статика, контраст, нюанс тотожність, фронтальна, об'ємна, просторова композиція, зальна схема інтер'єру, центрична схема інтер'єру, анфіладна схема інтер'єру, коридорна схема організації інтер'єру, секційна схема, змішана схема інтер'єрів.

Мета заняття сформулювати поняття, уявлення щодо видів архітектурної композиції та композиційних схем інтер'єрів. Навчити оцінювати з точки зору творчості, логічно мислити .

1. Масштаб і масштабність. Пропорції

Якщо пропорції зводяться до впорядкованого набору математичних взаємозв'язків між розмірами форми або простору, то *масштаб* визначає людське сприйняття й оцінку розмірів одного предмета відносно іншого. Тому, коли йдеться про масштаб, ми завжди порівнюємо одну річ із іншою

Види Масштабів:
Людський
Оптичний
Відносний

2.Композиційні принципи: вісь, симетрія, ієрархія, ритм, базовий елемент

Симетрія:

- 1.Дзеркальна
- 2.Осьова
- 3.Переносу

Асиметрична композиція подібно симетричній гармонічна, підпорядкована закономірностям, але створена не за законами геометричної рівності, а за принципом гармонійної єдності архітектурних форм, несиметрично розташованих у просторі. Основний принцип її побудови - пошук зорової рівноваги всіх частин. Рівновага даної композиції, створеної відповідно до законів гармонії, забезпечує досконалість і асиметричність композиції, від якої не можна нічого не відняти, ні додати і яка притаманна в основному симетричній композиції.

Композицію можна створити шляхом багаторазового повторення окремих елементів через певні інтервали при чітко вираженій закономірності. Це повторення, по суті, являє собою

Метр
<i>характеризується послідовним розміщенням елементів (одного за іншим) у горизонтальному або вертикальному напрямі, з інтервалом або без нього, оснований на використанні однакових елементів та інтервалів</i>

Ритм:
<i>Це чергування будь-яких елементів (не обов'язково ідентичних), яке відбувається з певною послідовністю</i>

Динаміка, статика, контраст-нюанс

Динамічною прийнято вважати *односторонньо активно спрямовану форму*. Ця властивість композиції пов'язана із пропорціями та співвідношенням величин. При рівності *співвідношення* для неї характерна статичність, а при їх контрасті створюється динамізм, при цьому візуальний рух утворюється у напрямі більшої величини. Проте при проектуванні будівель і споруд не слід прагнути задавати динамічність тим архітектурним об'єктам, у яких вона не обумовлена функціональними або конструктивними вимогами. Адже навмисна динамічність дуже часто суперечить функції не тільки будівлі, але й окремих

Засоби композиції :

Статичність
Контраст
Нюанс
Тотожність

1. Види архітектурної композиції та композиційні схеми інтер'єрів

Композиція може бути *простою*, якщо включає тільки одну будівлю, *складною*, якщо складається з декількох об'єктів, і *комплексною*, якщо складається з декількох груп.

Зрозуміло, композиції більшості архітектурних будівель притаманні тією чи іншою мірою риси й ознаки всіх трьох зазначених видів, але майже завжди із цих трьох можна виділити домінуючі.

З урахуванням просторового розташування форм і умов сприйняття їх глядачем розрізняють:

Фронтальну
Об'ємну
Просторову

Композиційну схему інтер'єру закладено в основу архітектури будь-якої будівлі, тому головна роль в інтер'єрі належить не деталям, а принципам загальної архітектурної побудови.

Громадські та житлові інтер'єри з відповідною організацією простору приміщень можуть викликати різні асоціації. У типових будівлях з конструкціями, які часто повторюються, та однаковими габаритами приміщень з'являється проблема урізноманітнення художніх рішень. Більшу роль тут відіграють оздоблювальні матеріали, декоративна штукатурка, різноманітні покриття підлог, а також твори монументального та декоративно-прикладного мистецтва. Проте в усіх випадках мета - виявити в інтер'єрі задуману в проекті архітектурно-просторову ідею, інакше художнє рішення інтер'єру буде замінено

' Контрольні питання

Що розуміють під поняттями «масштаб» і «масштабність»?

Поясніть поняття «масштаб креслення».

Від яких факторів залежить просторовий масштаб?

Назвіть основні композиційні принципи.

Охарактеризуйте поняття «симетрія».

Перерахуйте види симетрії.

Назвіть основні відмінності симетрії і дисиметрії.

Розкрийте поняття «ритм» і «метр».

Дайте визначення поняттям: «пропорція»,

«арифметична пропорція», «контраст», «нюанс»,

«тотожність».

Тема 3. ЕРГОНОМІКА.

План

1. Основні завдання ергономіки, ергономічні властивості об'єктів дизайну.
2. Призначення ергономіки в архітектурній та дизайнерській діяльності.
3. Організація внутрішнього простору готельно-ресторанних об'єктів.
4. Ерго номічна оцінка проектів.

Рекомендована література

Основна: 1-3, 7, 8.

Додаткова: 15-17,23,25.

Інтернет-ресурси: 34, 36.

МЕТА заняття розкрити значення понять: предметне середовище, оптимізація діяльності людини, адаптативні характеристики, система «людина-предмет-середовище», номенклатура людських факторів, цілісність ергономічних властивостей, динаміка працездатності, коректний ергономічний аналіз, ергономічний проект.

1. Основні завдання ергономіки, ергономічні властивості об'єктів дизайну

Мета ергономіки - підвищення ефективності і якості діяльності людини у системі «людина - машина - предмет діяльності - середовище перебування» за одночасного збереження здоров'я людини та створення передумов для розвитку її Естетичний комфорт визначає позитивний емоційний настрій людини. Це забезпечується завдяки засобам і прийомам, за допомогою яких досягається об'єднання всіх елементів інтер'єру в єдине ціле. Естетичний комфорт інтер'єру залежить насамперед від гармонійності предметно-просторового оточення, від того, наскільки досягнуто цілісність і погодженість його елементів.

Як підхід до вирішення зазначеної проблеми можна застосувати концептуальну схему. Ергономіка вивчає певні властивості системи «людина-машина», які обумовлені положенням і роллю людини в системі. Ці властивості отримали назву людських факторів у техніці. Вони являють собою

сукупні системні показники зв'язку людини, машини, предмета діяльності й середовища, що виявляються при взаємодії людини із системою у процесі її функціонування.

Людські фактори відсутні у техніці від початку формування предметного середовища. Вони являють собою предмет пошуку, який можна знайти лише на основі попереднього аналізу завдань системи, функцій людини в ній, виду й особливостей її діяльності. У результаті такого аналізу визначається номенклатура людських факторів у техніці, урахування яких необхідне для створення нормальних умов діяльності людини й

2. Призначення ергономіки в архітектурній та дизайнерській діяльності

Відомо кілька організаційних форм ергономічного проектування. В одних випадках проектувальники й конструктори самостійно вирішують деякі завдання ергономічного проектування, використовуючи для цього посібник з ергономіки, ергономічні стандарти, довідники. В інших випадках вони залучають до проектування професійних ергономістів як консультантів. І, нарешті, третя форма, коли організуються міждисциплінарні групи з ергономістів і вчених суміжних наукових дисциплін, - соціологів, проектувальників, конструкторів, технологів, дизайнерів й інших фахівців для вирішення ергономічних завдань проектування системи. Як показує досвід третя форма найбільш ефективна

Першим етапом ергономічної діяльності на стадії технічної пропозиції й ескізного проекту є аналіз робочих завдань, діяльності людини або групи людей, прототипів й аналогів об'єкта, що проектується, а також нормативно-технічної документації, проведений за обраною або спеціально розробленою методикою.

На стадії розробки технічного проекту виконується ергономічний проект як його складова частина, зміст якого зводиться до остаточного ергономічного рішення об'єкта, що проектується, який ґрунтується на розподілі функцій у системі, проектуванні робочих завдань і діяльності людини або групи людей.

На стадії підготовки робочої документації здійснюють аналіз й експериментальну оцінку проекту з метою визначення ступеня реалізації ергономічних вимог і пропозицій. У разі потреби формулюються пропозиції щодо ергономічного вдосконалювання об'єкта, у тому числі й конструктивні зміни, спрямовані на полегшення та

Організація внутрішнього простору готельно-ресторанних об'єктів

Функціональний комфорт в основному забезпечується оптимальним набором меблів і устаткування. Меблі є одним із активних компонентів у формуванні інтер'єру готелів.

Специфіка готельного господарства, багатофункціональність приміщень, що розташовуються в одній будівлі, обумовлюючи диференціацію меблів за призначенням: побутова (для відпочинку, сну, роботи за столом, приймання їжі, зберігання одягу); офісна; ресторанна та спеціальна (устаткування бару, перукарні, довідкових, місць чергових і т.д.). При розміщенні меблів обов'язково враховуються норми розривів і проходів між ними. Характер планувальної організації меблів залежить також від типу функціонального блоку готелю, в меблів приймально-допоміжних приміщень із вестибюлем залежать від функції приміщень цієї групи, а також від динаміки технологічних процесів, які в них відбуваються.

Розміри функціональних зон номера визначаються з урахуванням розривів між меблями однієї зони. Розмір робочої зони у поперечному напрямку складається із ширини стола (60 см), розриву від стола до стільця (10 см) і ширини стільця (45 см), що в цілому становить 115 см. Загальний розмір зони відпочинку з одним кріслом дорівнює 150 см (ширина журнального столика - 60 см, розриви від столика до крісла - 30 см, ширина крісла - 60 см). Загальний розмір зони сну (135 см) складається з таких параметрів: ширини ліжка — 90 см (8 см - ліжка та 5 см - розрив від стіни), розриву - 5 см між приліжковою тумбочкою й ліжком, ширини тумбочки - 40 см

Житлова частина трикімнатних номерів складається зі спальні, вітальні й кабінету. Меблі та устаткування такого номера облаштовуються за аналогією двокімнатного номера, але зона роботи виноситься в кабінет. Кабінет доповнюється також книжковою шафою або полицями й зоною відпочинку. У вітальні розташовують обідній стіл зі стільцями. У приміщенні спальної кімнати може розміщуватись гардеробна, у передпокої - підставка для багажу. Трикімнатні номери можна розміщувати на двох рівнях: на першому рівні вітальня, передпокії, санвузол, кухня-ніша, а на другому - спальня, кабінет, санвузол. Іноді кабінет розташовують на першому рівні.

Рекомендована номенклатура меблів для приміщень
вестибюльної групи

Найменування зони	Склад зони	Функція зони	Меблі й устаткування	Розміри меблів, см
Зона інтенсивного й екстенсивного пішохідного руху	Вхід для відвідувачів Спеціальний вхід	Розподіл людських потоків і багажу. Доставка та зберігання багажу	Стелажі	70 см або на ширину камери схову
Зона приймання	Приміщення гардероба Робоче місце порт'є	Тимчасове зберігання одягу Оформлення, реєстрація, розрахунки	Бар'єр гардеробний Стіл працівника Стійка-блок Крісло робоче Тумба для картотеки Шафа для сейфа Стіл- приставка для ключів Стенд для інформації Бар'єр-блок	45x80 (45x120) 60 x 150 45 x 154 45x45 40x80 50x70 42x ПО 80 x 10 80 x 10 154x157
Торговельна зона	Кіоски періодичних видань. сувенірний, тютюновий. парфумерний. аптечний	Продаж товарів Поштові	Прилавок Вітринна шафа Бар'єр- блок Робоче крісло Тумба для документів Шафа для	90x90 30x90 185x154 45x45 40x80 50x70
Рекреаційна	Місця відпочинку	Відпочинок, очікування	Диван Крісло Банкетка Журнальний столик Підставка для квітів	66 x 198 75 x 75 66x63 60x120 63 x 68

При проектуванні слід також враховувати, що у «візуальному полі» велике значення мають вертикалі. Людині властиво перебільшувати вертикальні розміри й применшувати горизонтальні розміри об'ємів у просторі та відстані.

У такий спосіб дизайнеру необхідно враховувати систему стереотипів у сприйнятті користувача.

Знання основних ілюзій і володіння арсеналом корегування візуальних викривлень допомагають створювати об'єкти, де краса й гармонія є необхідним критерієм для забезпечення

Найбільш характерні прийоми досягнення певного ефекту' через графіку (візерунок):
--

- світла пофарбована кімната здається великою і просторою;
- вертикальні смуги збі імітують приміщення;
- горизонтальні смуги створюють враження нижчого приміщення;
-строкатість в оздобленні стін і підлога викликає відчуття занепокоєння, безладу, а також зменшення об'єму кімнати;
- стеля, розподілена на квадрати, робить приміщення нижчим, спричиняє психологічний дискомфорт;
-підлога, розподілена на квадрати, навпаки, надає статичність приміщенню;
-візерунок на усіх поверхнях, що складаються з маленьких графічних елементів (ромбів, квадратів), спричиняє постійну дратівливу дію на зорове сприйняття;
-на стінах горизонтальні лінії, що повторюються, створюють відчуття руху, динамічності простору;
- на стінах вертикальні лінії, що повторюються, створюють відчуття спокою, статичності простору;

4. Ергономічна оцінка об'єктів

Ергономічний підхід до вирішення завдання оптимізації життєдіяльності людини визначається комплексом факторів. Головні з них обумовлено індивідуальними особливостями людини:

Соціально-психологічні

Передбачають відповідність конструкції машини (устаткування, оснащення) і організації робочих місць характеру та ступеню групової взаємодії, а також встановлюють ступінь міжособистісних відносин через спільну діяльність з управління об'єктом

Антропометричні

Обумовлюють відповідність структури, форми, розмірів устаткування, оснащення і їх елементів структурі, формі, розмірам і масі людського тіла, відповідність характеру форм виробів анатомічній пластичності людського тіла

Психологічні

Визначають відповідність устаткування, технологічних процесів і середовища можливостям і особливостям сприйняття, пам'яті, мислення, психомоторики закріплених і заново сформованих навичок працівника

Психофізіологічні

Обумовлюють відповідність устаткування зоровим, слуховим та іншим можливостям людини, умовам візуального комфорту й орієнтування у предметному середовищі

Фізіологічні

Мають забезпечити відповідність устаткування фізіологічним властивостям людини, її силовим, швидкісним, біомеханічним і енергетичним можливостям

Гігієнічні

Визначають вимоги з освітленості, газового складу повітряного середовища, вологості, температури, тиску, запиленості, вентиляційності, токсичності, напруженості електромагнітних полів різних видів випромінювань, у т.ч. радіації, шуму (звуку), ультразвуку, вібрацій, гравітаційного перевантаження й прискорення

Рекомендується планувати процес ергономічного проектування з певним випередженням робіт на стадіях технічного проектування, тому що ергономічні дослідження й розробки, як правило, тривалі й складні у методичному й техніко-виконавчому плані. Ефективному включенню до загального процесу проектування сприяють автоматизовані системи ергономічного проектування.

За допомогою схематичного зображення (шаблону) можна перевірити:

- ❖ співвідношення пропорцій людської фігури, розмірів і форми устаткування, меблідосяжність елементів інтер'єру, органів управління і зручність їх розміщення;
- оптимальні та максимальні межі зони досяжності рухомого корпусу людини;
- огляд і умови зорового сприйняття, наприклад, з робочого місця при стеженні за об'єктом спостереження (індикаторами) і т.д.;
- зручність форми робочого місця, простору для маніпулювання, сидіння, пульта і т.д.;
- зручність підходу до функціональних зон, робочого місця або виходу з них, оптимальні

Ергономічна оцінка як проектний акт проходить через усі стадії проектування. Оцінка проводиться за обраною або спеціальноствореною програмою й методикою та включає визначення ергономічних критеріїв оцінки, виявлення параметрів системи, пов'язаних із цими критеріями,

Контрольні питання

1. Що є предметом ергономіки?
2. Що розуміють під поняттям «ергономіка»?
3. Яка мета ергономіки?
4. Охарактеризуйте завдання, вимоги, властивості ергономіки.
5. Від чого залежить естетичний комфорт інтер'єру?
6. Дайте визначення ергономічного проектування.
7. Які є форми ергономічного проектування?
8. Наведіть розміри функціональних зон номера.
9. Назвіть зони вестибюльної групи.
10. Розкрийте функції зон вестибюльної групи.
11. Назвіть прийоми досягнення певного ефекту за допомогою графіки (візерунка).
12. Дайте загальну характеристику ергономічного підходу до вирішення завдань архітектурного проектування.
13. Назвіть фактори життєдіяльності людини, які впливають

на ергономічні рішення.

Тема 4. СВІТЛО І КОЛІР У ДИЗАЙНІ ТА АРХІТЕКТУРІ

План

1. Основи колористики. Колір в інтер'єрі.
2. Проектування колірного середовища. Критерії оптимальності колірного середовища.
3. Світло та його роль у формуванні простору об'єктів сфери готельно-ресторанного господарства.
4. Основи світлотехнік

Рекомендована література

Основна: 5,7-11. Додаткова: 17, 19-21, 24

Мета заняття дати уявлення про поняття:

колористика, тон, прозорість, контраст, гармонійне поєднання кольорів, пастельні відтінки, інтенсивність кольору, яскрава або насичена гама, відтінок, спектр, хроматичні кольори.

1. Основи колористики. Колір в інтер'єрі

Колірне коло:

це геометричний порядок великої сукупності кольорів Три основні кольори.

Всі видимі нами кольори поділяють на:
Ахроматичні
Хроматичні
Колористика
наука про колір, яка включає знання про природу кольору, основних, складових і додаткових кольорів, основних характеристик кольорів, колірних контрастів, змішування кольорів, колорит, колірну мову, колірну гармонію й колірну культуру
За допомогою кольорів- можна змінювати світосприйняття
надавати йому масивність, масштабність
надавати йому яскравість, чіткість
надавати йому глибину, плановість
Колір має три основні характеристики:
1. <i>Відтінок</i> . тобто іншими словами його назва (наприклад, синій, зелений, жовтий)
2. <i>Хроматична інтенсивність</i> . Мається на увазі його насиченість. Наприклад, яскравий червоний, якщо до нього додати чорної або білої фарби, стає приглушеним, менш інтенсивним
3 <i>Яскравість</i> , йдеться про те, наскільки даний відтінок відбиває світло, тобто при якому ступені він темний або світлий
надавати йому яскравість, чіткість

Закони колірної гармонії відносні й багато в чому є суб'єктивними. З історії ми знаємо, що у різних народів певні колірні поєднання вважалися особливо гарними: теракотово-червоний із чорним - основний мотив розпису кераміки Древньої Греції; для туркестанської ж кераміки типові різні поєднання глибоких кобальтових кольорів з охристо-золотистим кольором.

Колірна гармонія це поєднання окремих кольорів або колірних варіацій, що утворюють органічне ціле й спричиняють естетичне задоволення, переживання

Кольори поділяють на:		
Теплі	Холодні	Колорит
Вторинні		Третинні
це співвідношення усіх кольорів, що входять до колористичної композиції. Визначається він домінуючими кольорами близьких відтінків		

2. Проектування колірної середовища. Критерії оптимальності колірної середовища

Емоційний або психологічний вплив кольору не так легко проаналізувати, як фізіологічні процеси, що виникають у результаті кольоросприйняття. Більшість людей віддає перевагу певним кольорам і вважає, що колір впливає на настрій, а також відмічають складність життя та праці у приміщеннях, колірне оформлення яких здається їм невдалим. Кольори поділяють на сильні та слабкі, заспокійливі та збудливі, навіть на важкі та легкі.

Психологічний вплив кольорів	
Червоний	
	збуджує, має стимулюючий вплив на мозок; спричиняє яскраві емоційні реакції, сприяє покращанню кровообігу, суттєво впливає на настрій людей
Жовто-гарячий	
	тонізуючий; знаходиться між червоним і жовтим кольорами спектра, йому притаманні властивості цих кольорів; сприяє травленню і засвоєнню корисних речовин у харчуванні
Жовтий	
	найясніший у спектрі - тонізуючий, сприяє кращій самоорганізації та концентрації думки, стимулює зір і нервову діяльність, створює сприятливу атмосферу для інтелектуальної роботи
Зелений	
	найбільш звичний для зорового сприйняття - вважається нейтральним кольором, благотворно впливає при розумовому перевантаженні, на тривалий час підвищує фізичну працездатність; заспокійливо діє на нервову систему
Синій	
	завдяки своєму заспокійливому впливу зменшує тривожність і напругу, впливає на розвиток психічних здібностей
Чорний і білий	
	два полюси, два глибоко символічні кольори, дві крайності, але в комбінації вони підкреслюють і відтіняють один одного, є вишукано класичними

К

олір як засіб зорової інформації у побуті й на виробництві, особливо у процесах, які відбуваються при високому темпі, та у небезпечних ситуаціях є досить вагомим чинником. У ставленні людей до кольору завжди існував науковий і художній підхід.

Колір змінює наше уявлення про дійсні розміри предметів, причому кольори, які здаються важкими, • зменшують ці розміри. З рівновеликих квадратів найменшим видається червоний, синій - більшим, білий - найбільшим.

Будь-який твір прикладного мистецтва або дизайну - стіни будівель, декоративні тканини, предмети оздоблення, одяг, машини та знаряддя праці - створюють колірне середовище, що так чи інакше впливає на душевний стан людини та обумовлює плин її думок, уявлення, образи і формує рівень працездатності. Із усього комплексу питань, що становлять складну проблему психологічного

впливу кольору, для дизайнерів особливо актуальні питання про фізіологічні реакції людини на колір і про колірні асоціації. Усі спектральні кольори тим або іншим чином впливають на функціональні системи людини.

Гармонія кольору - закономірна комбінація кольорів, які сприяють їхній високій художній виразності. Існує два види гармонії - нюансна й контрастна.

Приміщення можна оформити за принципом контрастності, тобто комбінації кольорів, що різко відрізняються один від одного. Контраст кольорів вимагає ретельного вибору відтінків кольору, тому що в цьому випадку вони використовуються на повну силу.

Світло та його роль у формуванні простору об'єктів сфери гостинності

Колірне рішення архітектурних об'єктів залежить від чотирьох взаємозалежних факторів: *орієнтація приміщення по сторонах світу, сприйняття пропорцій приміщення, освітлення*

Орієнтація приміщення по сторонах світу

Зі зміною джерела світла змінюється склад відбитого світла, а отже, і колір поверхні.

Наш зір через свою здатність пристосовуватися до зміни колірного освітлення (ефект колірної адаптації) не завжди відчуває зміну співвідношення усіх кольорів у приміщенні, але буде відчувати зміну загального колірного колориту приміщення, у зв'язку з чим зміниться його емоційне сприйняття.

Відомо, як сприятливо діє на людину сонце. Тривала недостатність сонячного світла пригнічує, тому варто колірними засобами компенсувати недолік теплоти у приміщеннях, орієнтованих на північ.

Сприйняття пропорцій приміщення пов'язане з малюнком, фактурою та засобами застосування оздоблювальних матеріалів і штучного освітлення.

Щоб кімната видавалася просторішою, шпалери або опоряджувальні матеріали повинні мати дрібний малюнок з нечітким контуром. Щоб приміщення видавалося більш високим, колір доводять до стелі

Фарбувати стелю рекомендується у білий колір, тому що він створює враження простору й повітря на відміну від темного тону, який підкреслює матеріальність і масу. Однак, якщо у невеликому, але дуже високому приміщенні стелю пофарбувати в темний колір, а стіни - у світлий, холодний тон, приміщення буде видаватися набагато нижчим і просторішим, натуральних розмірів.

Освітлення

Зі зміною джерела світла (денне й вечірнє освітлення) змінюється і склад відбитого світла, а з ним і колір об'єкта.

У світлі електричної лампи розжарювання переважають жовті, жовтогарячі й червоні кольори. Вони підвищують яскравість теплих тонів. Холодні кольори при такому світлі темніють і набувають інших відтінків: блакитні - зеленіють, фіолетові - червоніють, причому насичені кольори зазнають більших змін, ніж малонасичені

Призначення приміщення

Вирішуючи забувати, впливають емоційну	заклад у кольорі, не можна що всі кольори певним чином на людину, створюючи відповідну атмосферу, тобто колірний клімат
---	--

При проектуванні середовища проживання й особливо робочих зон (місць) та відпочинку повинна бути вирішена проблема освітлення як природним (денним), так і штучним світлом. Освітлення не тільки необхідне для здійснення процесів життєдіяльності, але воно також має значний вплив на психічний стан і фізичне

На робочих місцях освітлення забезпечує такі функції:
❖ фізіологічні (дає можливість людині бачити, працювати, творити);
❖ експлуатаційні (дозволяє зчитувати, розпізнавати візуальну інформацію);
❖ психологічні (створює сприятливі стимули й настрій);
❖ забезпечує безпеку (створює передумови для більшої безпеки роботи);
❖ гігієнічні (стимулює до підтримання чистоти)

Оптимальне освітлення на робочому місці характеризується такими основними параметрами:
рівень освітленості; розподіл освітленості; напрямок світла (світлового потоку); розподіл тіні;
відсутність зон блискоті й відблисків;
колір світла (світлового потоку);
передача кольору (точність сприйняття кольору об'єкта залежно від кольору світла)

При установці світильників з метою забезпечення оптимального освітлення необхідно дотримуватись таких правил:

- прямі промені світла не повинні потрапляти прямо в очі під кутом, меншим 30° до горизонту;
- кут падіння не повинен сприяти виникненню сліпучо яскравих відбитих променів світла;
- тінь людини не повинна закривати від джерела світла її робочу зону.

Один із найбільш шкідливих дефектів освітлення - блискість. Під блискістю розуміють специфічну властивість яскраво освітленої поверхні спричиняти осліплення або дезадаптацію (адаптація - пристосування; дезадаптація - неможливість

3. Основи світлотехніки

Розрахунок кількості світильників загального освітлення у приміщеннях для отримання необхідної освітленості розраховується за формулою:

$$n = \frac{a \cdot b \cdot E_m \cdot k}{\Phi},$$

де n - кількість світильників,

шт.; a - довжина приміщення, м;

b - ширина приміщення, м;

E_m - задана освітленість, лк;

Φ_y - світловий потік джерел світла одного світильника, лм;

k - коефіцієнт, що враховує колір і тон стін, стелі і підлоги (1,5-2,5).

Вимоги до освітленості робочих місць:

Тип приміщення	Освітленість, ЛК	Колір світла
Готелі та ресторани:		
Приймальні	200	Ww,nw
Ресторани	200	Ww,nw
Буфети	300	Ww,nw
Загальні приміщення	300	Ww,nw
Кафе	300	Ww,nw
самообслуговування		

Примітка: ww - тепле біле світло; nw - звичайне біле світло; tw - денне біле світло.

Сучасні міні-готелі класу «Люкс» надають можливість вибору кольору освітлення номерів, а в недалекому майбутньому можливість вибору кольору освітлення за настроєм у кожному із приміщень з'явиться в усіх готелях.

Освітлення приміщень, відкритих просторів, окремих зон і предметів у них, а також створення світлоколірних ефектів здійснюється світлотехнічним устаткуванням. Це устаткування включає в себе світильники (у т.ч. джерела світла - лампи), арматури їх кріплення, електричну частину з її елементами (електромережу, вимикачі й перемикачі, світлорегулятори, розетки та ін.).

Основний функціональний елемент світильника - джерело світла. Найпоширеніші джерела світла для внутрішніх потреб:

- лампи розжарювання традиційного виконання;
- галогенні лампи розжарювання;
- люмінесцентні, трубчасті й фігурні лампи.

Освітлення відкритих територій (вулиць, площ, прибудинкових територій, спортивних майданчиків і

оформлення будівель, пам'ятників, фонтанів тощо зазвичай здійснюється розрядними лампами високого тиску, які поділяються на три групи:

- дугові ртутні люмінесцентні (ДРЛ);
- металогалогенні (МГЛ);
- натрієві лампи високого тиску (НЛВТ).

Дві останні групи ламп (МГЛ і НЛВТ) з поліпшеною передачею кольору потужністю до 70-100 Вт все частіше використовують у громадських і житлових будівлях.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте основні завдання колористики.
2. Розкрийте сутність колірного кола.
3. Назвіть три основні кольори.
4. Які кольори називаються ахроматичними і хроматичними?
5. Які три основні характеристики має колір?
6. Дайте визначення поняття «колірна гармонія».
7. Назвіть кольори теплої й холодної гама.
8. Що таке вторинні та третинні кольори?
9. Розкрийте поняття «колорит».
10. Як психологічно впливають кольори на людину?
11. Від яких факторів залежить колірне рішення архітектурних об'єктів?
12. Що впливає на сприйняття пропорцій приміщення?
13. Як освітлення може впливати на колір об'єкта?
14. Як може впливати призначення приміщення на колористичне рішення інтер'єру?
15. Які функції забезпечує освітлення на робочих місцях?
16. Назвіть основні параметри оптимального освітлення на робочому місці.
17. Назвіть найпоширеніші джерела світла для

Тема 5. СТИЛЬ В АРХІТЕКТУРІ ТА ДИЗАЙНІ

План

1. Архітектурні та дизайнерські стилі.
2. Характеристика основних стилів.
3. Засоби втілення дизайнерського стилю в інтер'єрах об'єктів готельно-ресторанного господарства.

Рекомендована література

Основна: 7, 9, 11.

Додаткова: 19, 20, 24, 29, 30, 35.

Мета заняття дати уявлення про такі поняття як: стиль, стилізація, архітектурні стилі (античний, романський, готичний, відродження, ренесанс, бароко, рококо, класицизм, еkleктика, модерн, модернізм, конструктивізм, постмодернізм, мінімалізм, хай-тек, деконструктивізм, етностиль); стилі інтер'єрів, основна конструкція, ознаки стилів. Сформувані у студентів певні естетичні смаки та культуру.

1. Архітектурні та дизайнерські стилі

Стиль або стилізація — це узагальнений образ засобів художньої виразності обумовлених єдністю творчих прийомів

Архітектурний стиль — це сукупність основних рис та ознак архітектури певного історичного часу і місця, яка виявляється у функціональних, конструктивних, місцевих особливостях будов

Таким чином, поряд із загальноприйнятими історичними стилями паралельно існують індивідуальні стилі, чітких меж між стилями, як і епохами, які їх обумовили, не існує. Архітектурний стиль - це мова архітектури, проекту, композиції, він може запозичувати окремі елементи з інших напрямів, що і обумовлює зв'язок стилів між собою, їх спорідненість. Однак надмірне запозичення у кращому разі призводить до поєднання різнорідних стильових елементів чи довільного вибору

будівель, які мають якісно інше значення та призначення, — еkleктизму. У гіршому випадку - це кітч, що символізує собою несмак. Межу, на якій слід зупинитися, вибираючи або створюючи свій власний стиль, визначити важко. Тут потрібні знання композиції, архітектури, будівельних і оздоблювальних матеріалів, тобто тих складових, що і визначають поняття «стиль».

2. Характеристика основних стилів

Розвиток архітектурних стилів обумовлюють кліматичні, технічні, релігійні та культурні чинники. Хоча розвиток архітектури безпосередньо залежить від часу, не завжди стилі змінюють один одного послідовно, відомо одночасне співіснування стилів як альтернативи один одному (наприклад, бароко та класицизм, модерн і еkleктика, функціоналізм, конструктивізм і ар-деко).

У дизайні, як і в архітектурі існує безліч різних стилів, які сформувалися в різні історичні епохи. Прийнято виділяти архітектурні стилі глобального значення:
Доісторична архітектура
Антична архітектура, VIII ст. до н. е. - V ст. н. е.
Романський стиль, X-XII ст.
Готика, XII-XV ст.
Відродження (ренесанс), початок XV - початок XVII ст.

Бароко, кінець XVI ст. - кінець XVIII ст.
Рококо, початок XVIII - кінець XVIII ст.
Класицизм (палладіанство, ампір, неогрек), середина XVII- <u>XIX ст.</u>
Еклектика, 1830-1890 рр.
Модерн, 1890-1910 рр.
Модернізм, початок 1900-1980 рр.
Конструктивізм, 1920-початок 1930 рр.
Постмодернізм, з середини XX ст.
Мінімалізм, з середини 1960-х років Хай-тек, з кінця 1970-х років Деконструктивізм, з кінця 1980-х років

Однак список стилів інтер'єру є ширшим, ніж список архітектурних стилів. Дані стилі не є офіційно визнаними архітектурними школами, проте мають характерні ознаки та досить поширені.

Антична архітектура VIII ст. до н. е. - V ст. н. е.

Антична архітектура - це архітектура Стародавнього Єгипту, Стародавньої Греції та Стародавнього Риму: __

Основна конструкція - це кам'яні блоки, з яких викладалися стіни. Колони, антаблемент (переkritтя, що лежить на опорі-колоні) оброблялися різними профілями, прикрашалися декоративними деталями, збагачувалися

скульптурою. Греки доводили оздоблення архітектурних споруд та усіх без винятку деталей декору до найвищої міри досконалості. Ці споруди можна назвати гігантськими витворами ювелірного мистецтва, в яких для майстра не було нічого другорядного.

Старогрецька архітектура розвивалася двома стилістичними потоками, в двох ордерах (**доричному та іонічному**), які склалися у VII ст. до н. е. Під **ордером** в архітектурі розуміється певна система поєднання і взаємодії елементів, що несуть навантаження, та тих елементів, які спричиняють навантаження. В античній архітектурі - це **опори- колони** (вертикальні

несучі елементи) та перекриття, що лежить на них - **антаблемент** (система горизонтального перекриття, що спирається на колону, пілон, стіну).

Головні структурні елементи двох ордерів одні й ті ж. Основою для них використовується майданчик - **стилобат**, облаштований по периметру східцями. На ньому, по зовнішньому контуру храму,

Спадкоємцем художньої культури Древньої Еллади став рабовласницький Рим, що підкорив Грецію у II ст. до н. е. Римляни, ознайомившись з міфологією, наукою, літературою та театром Стародавньої Греції, високо оцінили творчий геній еллінських архітекторів і скульпторів.

Ще в епоху існування Римської республіки (V—I ст. до н. е.) римляни побудували прекрасні дороги, мости і водопроводи; першими почали використовувати у будівництві міцний і водонепроникний матеріал - **римський бетон**; створили та удосконалили особливу систему спорудження великих громадських будівель з цегли та бетону; широко застосовували разом з грецькими ордерами такі архітектурні форми, як **арка**,

Символізм античного стилю очевидний і пізнаваний. Інтер'єри античного стилю виділяються суворістю архітектурних ордерів, елементами декору, а також, кольоровою гамою, а саме, яскравими кольорами синіх, зелених фарб, відтінками червоного (теракового), золотого, жовтого, кольором слонової кістки, чорним

Романський стиль X-XII ст.

Основний вид мистецтва романського стилю - архітектура, переважно церковна (кам'яний храм, монастирські комплекси). Для романських будівель характерне поєднання ясного архітектурного силуету та лаконічності зовнішнього опорядження - будівля завжди гармонійно вписувалася у навколишню природу і тому виглядала особливо міцною та ґрунтовною. Цьому сприяли масивні стіни з вузькими отворами вікон і ступінчасто-поглибленими порталами.

Основними будівлями у цей період стають храм-фортеця і замок-фортеця. Головним елементом композиції монастиря або замку стає вежа - **донжон**. Навколо донжона розташовували інші будівлі,

Готика - період у розвитку середньовічного мистецтва на території Західної, Центральної та частково Східної Європи з XII по XV-XVI ст.

Майже вся архітектура готичних соборів обумовлена одним головним винаходом того часу - новою каркасною конструкцією, що і робить ці собори легко впізнаними.

Також зовні готичні будівлі відрізнялись двома вежами на фасаді, між якими знаходиться кругле велике вікно, так звана «***готична троянда***».

Стиль доби Відродження (Ренесансу) початок XV - початок XVII ст.

У мистецтві та архітектурі особливе значення надається симетрії, пропорції, геометрії та порядку складових частин, про що наочно свідчать вцілілі пам'ятки римської архітектури. Від готичного стилю було успадковане прагнення до зайвої декоративності, що істотно відрізняє її від архітектури древнього світу. Спрямованим вгору лініям готики протиставляються горизонтальні членування будівлі. Дахи стають плоскими, шпилі

Характерними рисами інтер'єру в стилі ренесанс стають великі приміщення, які мають округлі арки, оздоблені різьбленим деревом. Основними ознаками вважаються суворі організованість, логічність, ясність, раціональність побудови форми, а також чіткість, врівноваженість, симетрія частин цілого.

Період пізнього італійського Ренесансу заклав основи для абсолютно нового напрямку в мистецтві - стилю бароко в обох його проявах - як динамічному,

Стиль бароко кінця XVI ст. - кінця XVIII ст.

Термін «бароко» походить від італійського ***Багоссо*** - «дивний», «примхливий». XVII ст. називають епохою бароко. Патетика скульптурних і живописних композицій, безліч прикрас, надлишок декору відповідали пишній архітектурі бароко.

**Стиль класицизм (у т.ч.
паладіанство, ампір, неогрек)
XVII-XIX ст.**

Головною рисою було звернення до форм античного мистецтва як до еталона гармонії, простоти, суворості, логічної ясності та монументальності.

Архітектурі класицизму в цілому притаманна регулярність планування та чіткість об'ємної форми. Основою архітектурної мови класицизму став ордер, у пропорціях і формах близьких до античності.

Для класицизму властиві симетрично-осьові композиції, стриманість декоративного оздоблення, регулярна система планування. Просторові рішення лаконічні, орієнтовані на перевагу в планах прямолінійних і чітких контурів з домінуванням симетрично-осьових планувальних систем. Класицизм - це «палацовий» стиль, створений спеціально для оформлення палаців знатних людей.

Еклектика, 1830-1890 рр

•

Еклектика як стиль в архітектурі з'явився в 1830 р. і був популярним до кінця XIX ст. У цілому еклектика відповідала вимогам епохи - збільшенню

Крім того, поява архітектурного стилю «еклектики» пов'язана з деякою втомою від жорстких рамок попередніх класичних стилів в архітектурі. Як архітектурний стиль еклектика була результатом переосмислення попередніх стилів.

Еклектика стає стилем в інтер'єрі, якщо він спроектований за принципом поєднання не більше двох-трьох стилістичних типів, об'єднаних кольором, текстурою, архітектурним рішенням. Дуже часто це досягається за допомогою додавання елементів стилю ар-деко до класичного або, навпаки, до сучасного інтер'єру. Цей стиль набуває найкращих рис та деталей різних стилів і в сукупності створює цілісну і гармонійну картину. Нерідко стиль еклектика називають діалогом декількох різних культур. Найчастіше поєднуються близькі між собою історичні стилі, наприклад, класицизм і ампір, бароко і модерн. Виникають композиції, в яких речі гармонійно об'єднуються в

Модерн, 1890-1910 рр.

Умовами для появи стилю *модерн* стали плутанина у використанні стилів Європи наприкінці XIX ст.: наслідування старих стилів (так званого «історизму») та еклектики. Також вплинув розвиток технологій та перехід від ремесла до масового виробництва.

Наприкінці XIX - початку XX ст. стиль *модерн* поширюється в усіх країнах світу.

Характерні риси стилю *модерн* - відмова від прямих ліній і кутів на користь «природних» ліній: хвилеподібних, які зорозово зливаються з елементами будівельної конструкції.

Модернізм, початок 1900-1980 рр.

Архітектурний модернізм включає такі архітектурні напрями, як європейський функціоналізм 20-30-х років, конструктивізм та раціоналізм у 20-х роках в Росії, рух «баухауз» у Німеччині, архітектурний ар-деко стиль, інтернаціональний стиль, бруталізм, органічну архітектуру. Таким чином, кожне з цих явищ - одна з гілок загального дерева - архітектурного

Саме у період розквіту модернізму в 1867 р. надзвичайно міцний і стійкий до навантажень матеріал - **залізобетон**, **був уперше запатентований**. Винайшов його французький садівник **Жозеф Монье**, намагаючись знайти рішення для виготовлення садових діж для рослин, що обумовило розвиток конструкцій із залізобетону

Конструктивізм, 1920 - початок 1930 рр.

Для конструктивізму в мистецтві характерні використання просторових конструкцій, колажів, фотомонтажу, абстрактного геометризму. **Конструктивізм** був проекцією на мистецтво епохи індустріалізму, його естетику покладено в основу промислового виробництва предметів

Для приміщень у стилі конструктивізму властиві відкриті простори з нечітким зонуванням (кімнатні двері та перегородки не використовувалися), чіткі геометричні форми, прямі лінії. Гармонія інтер'єру визначається принципами функціональної організації простору

Постмодернізм, з середини XX ст.

Постмодерністськими течіями традиційно визнаються поп-арт, оп-арт, кінетичне мистецтво, концептуальне мистецтво, мінімалізм, хепенінг.

Для архітектурних форм постмодернізму характерним є відновлення (переважно еkleктичне) історичних архітектурних систем і найрізноманітнішого декору: декоративна кладка, облицювання, розпис, рельєф, орнаментация та ін.

Декор використовується у манері сучасних предметів мистецтва. Це можуть бути екстравагантні статуетки з різноманітного матеріалу: кераміка, метал, пластик; різноколірний посуд, вази, кульки у скляних посудинах.

Стиль мінімалізм, з середини 1960 рр.

Витоки мінімалізму знаходяться у конструктивізмі та функціоналізмі. Сучасний інтер'єр у стилі мінімалізму можна охарактеризувати як моделювання простору і світла з використанням тільки необхідних предметів.

Стиль *мінімалізм* є одним із найпопулярніших стилів сучасних інтер'єрів. Насамперед увагу акцентовано на матеріалі, фактурі і формі предметів інтер'єру. Матеріали, які використовуються при створенні таких інтер'єрів, - це сталь (хромована і нержавіюча), скло, різні пластики, кераміка, штучний і натуральний камінь, поліроване і фактурне дерево.

Стиль відрізняє наявність великої кількості плоских поверхонь, на яких добре видно гру фактури матеріалу і світла. Предмети інтер'єру мають прості форми, без орнаментів і будь-яких прикрас, вони мають ретельно вивірені колір, пропорції і форми самих предметів інтер'єру.

Оздоблення приміщень вирішують в однотонному колірному рішенні; на приміщення - не більше двох-трьох близьких за відтінками кольорів. Другий варіант колірного рішення - це два

Японський мінімалізм

Одним із найпопулярніших етнічних різновидів мінімалізму є *японський мінімалізм*. Тут часто використовують перегородки-ширми, жалюзі з тканини або дерев'яні, солом'яні рогожі та лаконічні аксесуари - букети-ікебани, статуетки, скульптуру. Зонування простору відбувається за допомогою різного кольору підлоги, напівпрозорої тканини або розсувних перегородок з матовим склом, за

підсвічування у стінах, підлозі або стелі. Світильників, як правило, не видно або вони прості за формою. Також органічно виглядатиме бамбук, абажури з рисового паперу і місцеве використання каменю.

Хай-тек -

Характеризується

стрімкими, прямими
лініями, великою
кількістю скляних і
металевих деталей. Хай-

тек можна віднести до ультрасучасних стилів, у ньому застосовуються конструкції, властиві промисловим будівлям. Широко використовуються мобільні перегородки, що мають здатність пересуватися, що дозволяє

Основні риси стилю хай-тек:

що притаманні стилю
хай-тек, - скло, метал,
натуральне дерево.

Відсутність прикрас
компенсується

«роботою» матеріалу: грою світла на склі, блиском хромованих і металевих поверхонь, полірованою деревиною і т.д.

Однією з перших важливих споруд у стилі хай-тек прийнято вважати Центр Помпіду в Парижі (1977), побудований Річардом Роджерсом і Ренцо Піано. Починаючи з 1990-х років хай-тек все частіше намагаються поєднати з природними формами.

Деконструктивізм, з кінця 1980-х років

Для проектів цього стилю характерні візуальна ускладненість, несподівані ламані форми, підкреслено агресивне вторгнення в міське середовище.

Деконструктивізм відображає віртуальний світ з його нескінченними просторами, контрастними кольорами, взаємопроникаючими об'ємами і нетрадиційними матеріалами. Інтер'єри в цьому стилі ставлять завдання відійти від стереотипів, позбавити архітектуру і меблі нав'язливої монотонності, повторюваності елементів. Для інтер'єрів і меблів такого стилю характерні внутрішні напружені форми, контрастні

**Етностил
ь**

Загальними деталями інтер'єру в стилі **етно** є вільне планування, зональний розподіл приміщення за допомогою різнорівневих підлог (та стель), використання переносних перегородок або ширм. Матеріали, які використовують для інтер'єру в стилі етно, прямо протилежні стилю хай-тек, вони повинні бути максимально наближені до природи: натуральний камінь або його імітація, циновки, національні тканини, килими тощо. Колірна палітра повинна бути природною для того чи іншого стилю етно. Наприклад, світлі тони відповідають скандинавському стилю, а яскраво- червоні, жовті -

Контрольні питання

1. Дайте визначення стилю та стилізації.
2. Що означає поняття «архітектурний стиль»?
3. Назвіть основні архітектурні стилі.
4. Охарактеризуйте відомі стилі інтер'єрів.
5. Охарактеризуйте античну архітектуру та назвіть її стилістичні течії розвитку.
6. Назвіть ознаки стилю античності.
7. Назвіть основний вид мистецтва романського стилю.
8. Які ознаки романського стилю?
9. Назвіть ознаки готичного стилю.
10. Назвіть основні елементи стилю епохи Відродження (Ренесансу) та характерні риси інтер'єру.
11. Які основні ознаки стилю бароко?
12. Охарактеризуйте основні елементи стилю класицизм.
13. Чим характеризуються паладіанство, ампір, неогрек?

14. У чому полягає особливість стилю еклектика?
15. Які основні ознаки стилю модерн?
16. Дайте визначення архітектурного модернізму.
17. Які характерні принципи конструктивізму в мистецтві?
18. Які основні риси стилю постмодернізму та його течій?
19. Назвіть особливості стилю мінімалізм.

Тема 6. ОСНОВИ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ

План

1. Поняття, предмет, об'єкт і основні завдання ландшафтного дизайну.
2. Історія ландшафтного мистецтва.
3. Основні стилі та напрями у ландшафтному дизайні.

Рекомендована література

Основна: 4, 7, 8.

Додаткова: 14-18, 22, 26-28, 33.

МЕТА заняття розкрити суть, естетичну цінність понять: ландшафтний дизайн, групи елементів ландшафтного дизайну, будівлі, газонне покриття, зелені насадження, декоративні елементи, художні елементи, історія ландшафтного мистецтва, героїни, філософські сади, священні гаї, топіарне мистецтво, боскет, «штучний гай», «кабінет», пейзажний стиль, стилі та напрями у ландшафтному дизайні, французький регулярний сад, італійський сад, англійський пейзажний сад, російський сад, мавританський сад, китайський сад, японський сад, сад у стилі модерн, голландський сад, сільський сад. Виховувати професійні риси, почуття відповідальності, творче мислення

1. Поняття, предмет, об'єкт і основні завдання ландшафтного дизайну

Ландшафтний дизайн - це мистецтво і практичні дії з озеленення, благоустрою, організації садово

паркових насаджень, газонів, гірок, застосування малих архітектурних форм у зеленому будівництві.

Головне завдання ландшафтного дизайну - створення гармонії, краси у поєднанні зі зручностями використання інфраструктури будівель, згладжування конфліктності між урбанізаційними формами і природою, яка часто від них потерпає

Основні групи елементів ландшафтного дизайну:
самі будівлі
газонне покриття
зелені насадження
декоративні елементи
художні елементи

2. Історія ландшафтного мистецтва

З давніх часів сади були традиційною формою організації навколишнього простору за допомогою зелених насаджень. Особливої популярності вони набули при дворах правителів країн *Сходу*. Далі садівництво як мистецтво поширилося майже всюди. При цьому тривалий час важливу роль відігравала утилітарність садівництва (споживання фруктів і селекція фруктових дерев), пізніше більшу увагу приділяли декоративності квітів. Але ні фруктові

дерева, ні квіти не мають такого поширення у сучасному ландшафтному дизайні, особливо в його урбаністичній формі.

Ландшафтний дизайн - поняття виникло у XX ст. у Західній Європі, насамперед у таких густо населених та індустріально розвинених країнах, як Великобританія, Німеччина

Перші сади з'явилися разом з першими культурними цивілізаціями на території *Стародавнього Єгипту* і стародавньої *Месопотамії* приблизно у XX-XV ст. до н. е. Сади Єгипту були виконані у формальному стилі і мали замкнуту композицію. Центром ансамблю завжди була головна будівля, розташована серед великої кількості водойм, всі елементи саду - ставки, алеї, клумби, відкриті павільйони - розташовувалися у підпорядкуванні певному ритму. Давньоєгипетський сад характеризувався органічним злиттям релігійних, утилітарних і естетичних функцій.

На території *Месопотамії* або *Двуріччя* садовий дизайн пов'язаний з розквітом культури *Ассирії* та *Вавилону*, виник у VIII—VII ст. до н. е. Для цього періоду характерно будівництво на терасах, насипних платформах, які височіли над поверхнею вулиць і мали ступінчасту структуру відносно один до одного. Саме на цій основі у 605-562 рр. до н. е., у Вавилоні був створений знаменитий ансамбль - «*висячі сади*» *Семіраміди*. Він розташовувався на чотирьох щаблях терас, які звужувалися догори. На нижніх терасах були посаджані дерева, а на верхніх - чагарники і квіти. Побудований він був на сирцевій цеглі, що не є міцним матеріалом, і, тому на сьогодні від нього абсолютно нічого не залишилося. Існували і великі парки, призначені для полювання та прогулянок верхи. Ці парки були прообразами парків пейзажного стилю.

Садове мистецтво *Стародавньої Греції* у зв'язку із завоюваннями А. Македонського у своїй значній частині піддалося сильному *азіатському* впливу. Але оскільки грекам було властиве

Характеризувався він такими об'єктами озеленення, як **героони** (священні гаї), філософські сади і приват-
• новласницькі сади. **Героони** були меморіальними - зі скульптурами, архітектурними спорудами, лісовими масивами з джерелами. Для вчених бесід створювали **філософські сади**.

Садово-паркове мистецтво у *Стародавньому Римі* розвивалося з I ст. до н. е. до I ст. н. е. Влаштовувалися такі **види садів**: *священні гаї, громадські сади, сади при віллах, сади-іподроми, сади-переста*. Більшість садів влаштовувалися на терасових схилах, їх прикрашали квітами, скульптурою, різними архітектурними спорудами та фонтанами. Саме у ландшафтному дизайні *Стародавнього Риму* з'явилися перголи і криті алеї, часто застосовувалося **тоніарне мистецтво** (*фігурна стрижка дерев і кущів*). Багато прийомів створення регулярних садів, парків рослинами і водними конструкціями беруть початок в античності і слугують основою створення штучного середовища.

У ранньому *Середньовіччі* призначення саду стало виключно утилітарним - забезпечити його власника їжею. Сади влаштовувалися невеликі, тільки при монастирях і у невеликій кількості феодальної знаті, на території замків. У мусульманському ж світі у цей час, навпаки, спостерігався культурний розквіт, багато міст від *Індії* до *Іспанії* могли пишатися своїми садами.

Концепція саду Андалузії - *арабської Іспанії* - це простота планування та індивідуальність рішення. Основний мотив саду - вода. У регулярному плануванні обов'язково присутній внутрішній дворик - **патио**. Влаштовуються видові точки, оформляються аркади. Рослини екзотичні, які відповідають кліматичним умовам: мандарини, кипариси, апельсини, олеандр. Численні хрестові походи зі Сходу приносили європейцям нові культурні віяння, це обумовило розквіт в *Європі* епохи **Відродження**. Трохи раніше, ніж у решти, у XIV ст., культурний підйом розпочався в *Італії*; у садово-парковому мистецтві це обумовило появу стилю **бароко**.

Підкреслена архітектурність класичних садів

сходів. Наявність великої кількості декоративних басейнів і безлічі водних пристроїв - каскадів, каналів, фонтанів тощо була необхідною складовою. Розквіт бароко ознаменувався розвитком топіарного мистецтва, рослинність набувала фантастичної форми. З'явився новий прийом - *боскет*.

Розрізняють два типи *боскетів*:

штучний гай — група декоративних кущів і дерев, на галявині чи плоскому газоні;

«кабінет» — насадження розташовані по периметру

У Франції стиль бароко запозичено з Італії. Найбільш яскравим об'єктом є сад палацу Версаль поблизу Парижа, створений Андре ле Нотр для короля Людовика XIV. Починаючи з 20-х років XVI ст., *Версальський стиль* став зразком для наслідування у більшості європейських монархів. У наступні 100 років основи, створені у *Версалі*, удосконалювалися. Даний напрям, розвиваючись, сформувався в окремий, відомий всьому світу стиль ландшафтного мистецтва - *французький класицизм (формальний стиль)*.

В останньому десятилітті XVIII ст. нові віяння англійської культури обумовили виникнення **пейзажного стилю** ландшафтного дизайну. За основу береться природність форм. Влаштовуються галявини, посадки дерев - групові, доріжки - криволінійні, водойми - зі звивистими берегами. Використовуються малі архітектурні форми - альтанки, павільйони, трельяжі. Планування садів і парків у пейзажному стилі проводиться масштабно, включаючи влаштування озер шляхом будівництва дамб на невеликих річках, перекопування величезної кількості землі, посадку лісів, яка велася не

У XIX ст. міське життя стає все більш масштабним, що призвело до поєднання міського архітектурного планування з традиціями ландшафтного садівництва і додало ландшафтній архітектурі та дизайну нинішній унікальний статус. На рубежі XIX- XX ст. виникло і поєдналося безліч стилів і напрямів ландшафтного мистецтва, більшість з них були швидкоплинні, але деякі залишилися і добре нам відомі як, наприклад, модерн. У XX ст. ландшафтний дизайн стрімко розвивався, постійно змінюючись відповідно до технічного і культурного прогресу, втілюючи в собі емпіричні моделі швидко мінливого світу.

2. Основні стилі та напрями у ландшафтному дизайні

Французький регулярний сад

Епоха класицизму у Франції подарувала світу регулярний стиль у ландшафтному дизайні, прикладами якого є роботи архітектора Андре Ленотра - парки Версаля, Марлі, Тюільрі. Регулярний стиль має чітку симетрію у плануванні саду, дзеркальність щодо осової композиції.

Французькому саду властива надзвичайна розкіш. Характерні прямі широкі алеї, стрижені дерева й чагарники, строгі боскети, килимові квітники, обрамлені партерними газонами, правильної геометричної форми басейни з каскадами

Італійський сад

Для *італійського саду* характерне використання великої кількості білого каменю, сходів, балюстрад, маслинових гаїв, античних скульптур, діжкових культур, а також терасовий

У стилістиці італійського саду переважають чітке планування зі строгими геометричними формами та садові доріжки, мощені каменем. В основі такого саду - правильної геометричної форми водойма з декоративним фонтаном.

Квітники також мають строгі геометричні форми - квадрат, коло, овал. Бордюром часто слугує низько стрижений самшит. Більшість декоративних культур зростало у красивих контейнерах або горщиках з теракоти, великих діжках, які виставляли біля сходів, що з'єднують тераси. Дерева та чагарники, характерні для цього стилю, стрижені у формі піраміди, кулі, колони або куба, екзотичного птаха, елементів античної архітектури.

Англійський або пейзажний сад

Цьому саду притаманні природність у розміщенні елементів, звивисті доріжки з низьким газоном, покриті піском або дробленою крихтою з цегли тощо. Квіти в *англійському саду* майже відсутні, вони висаджуються в групи, неподалік від водойми або будинку. Обриси берегів водойми природні, у його водах зростають найпростіші водяні рослини. Сад оформляють переважно рослинами із природною формою крони. Будинок у такому саду не є основою, а, навпаки, потопає серед зелені дерев. Малі архітектурні форми виконано, як правило, із сірого каменю або дерева.

Російський сад

У *російському саду* переважає гармонія з навколишньою природою. Прикладом слугують регулярні парки Петергофа. Дубові гаї, липові алеї, зарості шипшини, бузку та жимолості поєднуються у російському ландшафті з лісовими травами та квітучими полями, стають продовженням місцевої природи. Причому краса саду поєднується з його корисністю. Невід'ємною частиною такого саду було дохідне господарство зі скотарнею, пасікою, пташником і стайнею, каскадами ставків з рибою, городом з овочами, плодовими посадками,

Мавританський сад

Мавританський стиль ландшафтного мистецтва характеризується пишними клумбами з ароматними квітами та красивим мозаїчним вимощенням ділянок у місцях відпочинку й дна дрібних та довгих басейнів геометричної форми. Основою для мавританського саду слугують ісламські традиції: багато басейнів, поклоніння воді, що дарує прохолоду у спекотний день, красиві мозаїки з переважанням відтінків синього кольору та фонтан - символ безсмертя і очищення. Великою відмінністю *мавританського стилю* від інших є відсутність газону. Окреме місце в саду займає розарій. Він знаходиться у боскеті та розташований за периметром квадрата маленького басейну. У такому боскеті встановлюються паркові меблі з великою кількістю подушок. Квітники складаються з яскравих однорічних квітів - сальвій, чорнобривців,

Китайський сад

У ландшафтному мистецтві *Китаю* основою є пейзажний стиль, що підкреслює красу природи. **Китайський сад** характеризується використанням вигнутих містків, зигзагоподібних сходів, альтанок, пагод, пофарбованих в яскраві кольори.

Японський сад

Японський сад зазвичай проектують невеликого розміру, але кожен його елемент - місток, парасолька або ліхтарик - несе в собі внутрішній зміст. Сад, або маленький, або великий, в основному складається із хвойних дерев. Навіть у найменшому саду повинна бути вода у вигляді ставка, мініатюрного озера, водоспаду або струмка. Але часто воду лише імітують за допомогою так званих сухих струмків, озер, створених з піску й каменю. Аксесуари цього ландшафтного стилю - водойми з переходом у формі містків або окремих

Квіти використовують рідко й висаджують у формі кольорових плям. Тут переважають вічнозелені культури, східні види кленів, сакури, іриси, рододендрони, злакові трави, півонії.

Сад у стилі модерн

Саду у *стилі модерн* властиві строгість планування, простота, відсутність прикрас. Сад асоціюється з відкритою кімнатою, пов'язаною з будівлею. Цьому стилю притаманні прості, чіткі лінії огорожі з кованими елементами чорного кольору. Кручені рослини заплітають на чорних ґратах, де майже немає прикрас і скульптур. Меблі повинні бути з чітких ліній, без прикрас, із сучасних

Голландський сад

Сучасний *голландський стиль* передбачає сад невеликого розміру, у центрі якого - газон, облямований клумбами із квітів, декоративно-листяних чагарників. Живу огорожу насаджують

Вона невисока, стрижена, досить прозора. У *голландському саду* дерев мало, але всі вони з красиво сформованою кроною. У цьому саду переважають породи дерев і чагарників з красивим, оригінальним листям, незвичайною фактурою кори, безліч багаторічних квітів. *Голландський стиль* передбачає наявність атрибутів сільського життя - колодязь, маленький вітряний млин, садову тачку із квітами. Садова скульптура представлена безліччю гномів, звірів і птахів, горщиків із тюльпанами.

Сільський сад

Це *сільський сад* з безліччю квітів різноманітного забарвлення. Для нього властиві прості рослини - дзвіночки, маргаритки, мальви, піретруми, запашний горошок та ін. Зростають вони в основному не на клумбах, а у заростях. Сільський сад добре поєднується з природою. У ньому головне

- простота матеріалів і форм. Якщо будинок побудовано з дерева, то й малі архітектурні форми - дерев'яні, з вираженою деревною текстурою. Для будинку з каменю або цегли більш характерні садові елементи з такого ж матеріалу. У кращих місцях саду розташовано доглянуті овочеві грядки, на яких вирощують овочі й «корисні» квіти - календулу, чорнобривці, красоллю. Влітку кімнатні рослини розміщують на веранді, підвішують на паркан, гілки яблунь. В оформленні саду використовують предмети побуту - тачки, лійки, відерця, старе

Контрольні питання

1. Дайте визначення ландшафтному дизайну.
2. Яке головне завдання ландшафтного дизайну?
3. Назвіть основні групи елементів ландшафтного дизайну.
4. Що являє собою газонне покриття та зелені насадження?
5. Назвіть основні етапи історії ландшафтного мистецтва.
6. Охарактеризуйте героїни та філософські сади.
7. У чому полягає топіарне мистецтво?
8. Що означає термін «боскет» та які існують типи боскетів?
9. Назвіть стилі та напрями у ландшафтному дизайні.
10. Чим характеризується французький регулярний сад?
11. Які особливості проектування італійського саду?
12. Чим відрізняється англійський або пейзажний сад?
13. Охарактеризуйте російський сад.
14. У чому полягають особливості мавританського стилю ландшафтного мистецтва?
15. Чим характеризується китайський сад?
16. Назвіть характерні особливості японського саду.
17. Які основні принципи проектування саду у стилі модерн?
18. У чому полягають особливості сучасного

Тема 7. ДИЗАЙН У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ

План

1. Засоби вирішення екстер'єру та інтер'єру готелю.
2. Фірмовий стиль готелю.
3. Засоби просторової організації і реклама.

Рекомендована
література
Основна: 6-13.

- **Мета заняття** сформулювати поняття, уявлення про: екстер'єр, інтер'єр готелю, стилі та жанри інтер'єру готелю, фірмовий стиль готелю, завдання фірмового стилю, функції фірмового стилю, етапи розробки фірмового стилю, логотип готелю, фірмовий знак готелю, бренд-бук, СМΥК, Pantone, реклама, внутрішня реклама готелю, зовнішня реклама готелю, рекламна продукція. Виховувати професійні риси, почуття відповідальності, творче мислення;

1. Засоби вирішення екстер'єру та інтер'єру готелю

У сучасному світі готельний комплекс розглядається як найважливіший елемент соціальної сфери, що відіграє суттєву роль у підвищенні ефективності громадського виробництва. Послуги, які надаються індустрією гостинності, є засобом оздоровлення, забезпечення не тільки матеріального, але й морально-психологічного комфорту людей, задоволення естетичних запитів.

Дизайн будівлі повинен органічно поєднуватися з типом підприємства. Дизайнерське рішення узгоджується з обраною тематикою, системою обслуговування, відповідною атмосферою в готелі та рівнем цін.

Відносно внутрішнього дизайну в Україні та західноєвропейських країнах простежуються протилежні тенденції. У країнах Західної Європи у сучасних готелях панують досить лаконічні «ділові» інтер'єри. В Україні сучасні готелі високого класу прагнуть до неординарності та розкоші у внутрішньому оформленні. Найчастіше використовуються меблі виконані за елементами декору. Незважаючи на безліч модних тенденцій у сучасному дизайні, готелі віддають перевагу класиці, тому що вона позитивно сприймається більшістю клієнтів. Класику відрізняє простота, природність форм і суворе дотримання принципу пропорційності. Цей стиль вдало поєднує затишок і показовість, він завжди актуальний і не піддається моральному старінню, характерному для більшості екстравагантних стилів.

Для відображення тематики готелю в його інтер'єрі використовують різні стилі та жанри:

традиційний або національний інтер'єр;

театралізований інтер'єр, де використано декорації, імена діячів культури і мистецтва, меценатів;

відображення в інтер'єрі літературної теми з використанням імен героїв відомих творів, предметів, ще відображають час і місце їх дії;

відображення в інтер'єрі художньої теми (визначеного або декількох напрямів у живопису) з використанням імен знаменитих або молодих, ще маловідомих художників;

інтер'єр у стилі ретро, де представлені аксесуари, картини (оригінали або репродукції), предмети побуту, виконані відповідно до характерних особливостей, притаманних тій чи іншій епосі;

екзотичний інтер'єр, що створює унікальну атмосферу, особливий настрій, надихає до подорожі, перебування в тому чи іншому місті, в іншій країні;

тимчасовий інтер'єр, що відображає той чи інший час, іншу епоху

Висококласні готелі облаштовують інтер'єри якісними меблями, використовують дорогі матеріали в оздобленні, що не дозволяє їм у гонитві за модою повністю обновляти інтер'єр раз у кілька років, як цього вимагає сучасне суспільство. До того ж зі зміною стилю необхідно змінювати і концепцію готелю. Тому стосовно дизайну готельна сфера досить консервативна. При облаштуванні інтер'єру готелю вимоги до якості й зносостійкості меблів, текстилю, матеріалів, які застосовуються в оздобленні приміщень, підвищені. Необхідно використовувати мінімум предметів, дизайн повинен потрібно вільного місця й світла, чи необхідні окремі місця для зберігання та розміщення різних речей, ' врахувати спеціальні потреби клієнтів.

2. Фірмовий стиль готелю

Кожен вид бізнесу має свої основні специфічні константи й носії. У готельному бізнесі

- це оформлення фасаду будівлі, елементів інтер'єру, меню, запрошення та ін. В індустрії готельного бізнесу необхідно не тільки розробити товарний знак, логотип, об'ємно-просторове рішення, фірмові константи - кольори, блок, шрифт, формати реклами, документацію, але й створити інтер'єр, декор, посуд, одяг для персоналу тощо,

Фірмовий стиль використовується буквально в усьому: у зовнішньому та внутрішньому дизайні будівлі готелю, у підборі та створенні аксесуарів та обладнання (техніка, меблі, текстиль, елементи декору) та в усіх видах реклами. Переважна частина носіїв фірмового стилю розрахована на **візуальне** сприйняття, і лише невелика - на **аудіальне** (це може бути девіз готелю, гасло, що готель використовує на своїй рекламній продукції, тощо). Однак у готельному бізнесі є можливість задіяти ще і **кінетичний** тип сприйняття. Меблювання, декор та оздоблення

Фірмовий стиль, ж правило, відображає ідеологію компанії та її підхід до бізнесу. Створюючи фірмовий стиль, завжди варто пам'ятати про те, яке враження він повинен справляти.

Три функції фірмового стилю:

іміджева
ідентифікаційна
корпоративна

Розробка фірмового стилю включає такі етапи:
складання технічного завдання, тобто визначення інформаційного навантаження, яке повинен відображати фірмовий стиль;
детально вивчається сфера діяльності компанії (до дослідження сегмента ринку при необхідності); образ, який повинен створюватися у свідомості потенційного споживача;
розробляються варіанти товарного знака, логотипа, а також пакет фірмового стилю, який включає безліч компонентів

Складові фірмового стилю:
назва готелю;
логотип (товарний знак) готелю;
фірмові кольори, що використовуються при виготовленні фірмової продукції (буклети, візитки, листівки тощо);
фірмові шрифти;

При визначенні назви и логотипа готелю слід керуватися такими основними правилами:
вони повинні працювати на вашу цільову групу;
вони повинні відповідати концепції готелю;
вони повинні відрізнятися від назв інших готелів;
назва повинна легко вимовлятися;
логотип повинен бути не дуже складним і багатобарвним, щоб легко визначатися при невеликому розмірі;
логотип повинен легко визначатися у чорно-білому варіанті при відправленні факсу;
назва повинна адекватно сприйматися на слух іноземними гостями;
назва та логотип повинні бути патентопридатними;
назва повинна гармонійно вписуватися в логотип

Спільне затверджене зображення логотипа й назва називається **фірмовим знаком готелю**.

Фірмовий стиль повинен розроблятися професіоналами і базуватися на чітко сформульованих ідеях.

В Україні багато готелів побудовано ще в часи Радянського Союзу й дирекція цих готелів намагається реконструювати будівлі, переробити приміщення номерів відповідно до чинних вимог і стандартів для залучення іноземних туристів і бізнесменів. Крім того, далеко не в усіх готелів був свій логотип і стиль, тому постає непросте завдання: зібрати все воедино й на цій основі створити фірмовий стиль.

Створення **фірмового стилю** готелю ґрунтується на його призначенні, тобто на яких клієнтів він розрахований. Це можуть бути туристи, бізнесмени, відомі люди, політики та ін. **Стиль** - це образ готелю, що створюється для клієнтів і запам'ятовується ними. Тому необхідно, щоб він спрацював саме для тих клієнтів, на яких орієнтований готель.

Розробка фірмового стилю готелю повинна бути побудована у такий спосіб: клієнт (готель) ставить завдання (у цьому випадку - розробка фірмового стилю), дизайнер розробляє логотип,

детальна інструкція, що містить у собі опис, правила використання й застосування логотипа, фірмового стилю й інших компонентів. **Бренд-бук** - це сукупність правил використання технічного завдання і зображень у рекламних і корпоративних матеріалах, із вказівкою шаблонів, корпоративних

На підставі бренд-бука створюють такі матеріали: буклети, флаєри:
сувенірну продукцію;
вказівники та нумератори кімнат;
уніформу й бейджі для персоналу;
меню барів і ресторанів;
вивіски;
набори для гігієни;
інформаційні покажчики тощо

Тобто **бренд-бук** - це інструмент, який готель повинний використовувати у майбутньому при виготовленні будь-якої своєї продукції. На підставі **бренд-бука** будь-яка дизайн-студія виготовить продукцію, що відповідає стилю готелю.

Фірмовий стиль - це один із невід'ємних елементів позиціонування готелю на ринку.

При затвердженні фірмового знака, шрифтів і кольорів тощо обов'язково необхідно зберігати інформацію про цифрове визначення кольорів. Це потрібно для того, щоб у будь-якій друкарні поліграфічну продукцію виготовили в однакових відтінках.

3. Засоби просторової організації і реклама

Реклама є відносно новим об'єктом проектної і дизайнерської діяльності та теоретичних досліджень. Логотипи та емблеми, рекламні плакати та каталоги, етикетки й упаковки різних товарів,

вітрини, розтяжки, незвичайні вуличні рекламоносії, обкладинки книжкових і журнальних видань тощо - все це значна частина творчої спадщини дизайнерів.

Внутрішніми видами рекламної продукції є:
корпоративні візитки, на яких зазвичай розміщують рекламне фото, координати готелю, план тощо;
буклети (загальна інформація про готель, кілька фотографій, перелік послуг, координати готелю, план розташування закладу тощо);
клубні та дисконтні картки, сувеніри з готельною символікою, гігієнічна продукція;
фірмові інформаційні папки

Зовнішня реклама готелю - з одного боку привертає увагу перехожих, а з іншого, вказує на місце розташування готелю для орієнтування гостей міста, що пересуваються громадським транспортом.

Засоби зовнішньої реклами готелю:
вивіски на будинку готелю;
дорожні покажчики;
реклама на автомобілях

Основні види зовнішньої реклами:
стенди на профільних виставках;
буклети, листівки, флаєри, які розповсюджують на виставках, зустрічах, конференціях, презентаціях, тощо;
сайт готелю;
банери та сторінки готелю на сайтах компаній-партнерів та готельних і туристичних порталах;
реклама у засобах масової інформації (журнали, газети, телебачення, радіо);
банери й плакати в аеропортах, на вокзалах, у бізнес-центрах тощо;
постери та плакати при проведенні різних масових заходів;
фірмові папки, які розповсюджують на різних заходах;
CD й DVD із презентацією готелю;
фірмова продукція (календарі, пакети, листівки тощо);
клубні та дисконтні карти

Основні правила при виготовленні рекламної продукції:
продукція повинна виглядати якісно та мати завершений вигляд;
якість продукції повинна відповідати рівню готелю;
інформація, розміщена на рекламних носіях, повинна бути точною;
якщо у готелі змінилися телефони, сайт, ціни тощо, ці зміни повинні бути відображені у рекламній продукції

■ Контрольні питання

1. Назвіть засоби вирішення екстер'єру та інтер'єру готелю.
2. Назвіть відомі стилі та жанри інтер'єру готелю.
3. Що означає фірмовий стиль готелю?
4. Яке завдання фірмового стилю?
5. Назвіть функції фірмового стилю.
6. Які етапи включає розробка фірмового стилю?
7. З яких елементів складається фірмовий стиль?
8. Які вимоги існують щодо визначення назви й логотипу готелю?
9. Що являє собою фірмовий знак готелю?
10. Охарактеризуйте спосіб розробки фірмового стилю.
11. Що являє собою бренд-бук та яке його призначення?
12. Назвіть основні способи опису кольорів.
13. Чим відрізняються поняття «СМУК» і «Pantone»?
14. Назвіть засоби просторової організації.
15. Дайте визначення реклами.
16. Охарактеризуйте внутрішню та зовнішню рекламу готелю її види

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. ДСТУ 4269:2003 Послуги туристичні. Класифікація готелів. - К.: Держспоживстандарт України, 2004. -13 с.
2. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. - К.: Держспоживстандарт України, 2004. -12 с.
3. ДСТУ 3899-99 Дизайн та ергономіка. Терміни та визначення. - К.: Держстандарт України, 1999. - 32 с.
4. Александер Розмари. Дизайн сада. Профессиональный подход / Александер Розмари, Карена Бэтстоун ; пер. с англ. А.Ф. Емельянова). - М.: Кладезь-Букс, 2006. - 134 с.
5. Айсмен Л. Дао цвета / Л. Айсмен ; пер. с англ. Т. Новиковой. - М.: Эксмо, 2008.
6. Волошко Н.И. Эстетика и дизайн товаров: учеб.-практ. пособие / Н.И. Воолошко. - М.: Дашков и К, 2008. - 256 с.
7. Дизайн архитектурной среды : учебник для вузов / Г.Б. Минервин, А. П. Ермолаев, В.Т. Шимко, А.В. Ефимов. - М.: Архитектура-С, 2006.
8. Лоусан Ф. Рестораны, клубы, бары: планирование, дизайн, управление / Ф. Лоусан. - 2-е изд. - М.: Проспект, 2004.
9. Ткачёв В.Н. Архитектурный дизайн (функциональные и художественные основы проектирования) : учеб, пособие / В.Н. Ткачёв. - М.: Архитектура-С, 2006. - 352 с.
10. Саттон Т. Гармония цвета: Полное руководство по созданию цветовых комбинаций / Т. Саттон, Б. Вилен ; пер. с англ. В.П. Воропаева. - М.: Астрель ; АСТ, 2004. - 215 с.
11. Соррел Кэтрин. Пространство и свет в современном интерьере / Кэтрин Соррел. - М.: Кладезь-Букс, 2007. - 140 с.
12. Устин В.Б. Композиция в дизайне. Методические основы композиционно-художественного формообразования в дизайнерском творчестве : учеб, пособие / В.Б. Устин. - 2-е изд., уточненное и доп. - М.: Астрель, 2007.-239 с.
13. Вавилин В.Ф. «Композиционные принципы архитектурного проектирования» : учеб, пособие / В.Ф. Вавилин, В.В. Вавилин, В.А.

Додатковий

14. ДБН 360-92 ** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. - К.: Держбуд України, 2002. - 100 с.
15. ДБН В.2.2-9-99 Громадські будинки і споруди. Основні положення. - К.: Держбуд України, 1999. - 46 с.
16. ДБН В.2.2-20-2008 Будинки і споруди. Готелі. - К.: М-во регіонального розвитку та будівництва України, 2009. - 54 с.
17. ДБН В.2.2-25:2009 Будинки і споруди. Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства). - К.: Мінрегіонбуд України, 2010. - 83 с.
18. Белочкина Ю.В. Ландшафтный дизайн / Ю.В. Белочкина. - Х.: Вид-во Фоліо, 2005. - 317 с.
19. Глазычев В.Л. О дизайне : учебник / В.Л. Глазычев. - М. : Искусство, 1990.
20. Даниленко В.Я. Основы дизайна : навч. посіб. / В.Я. Даниленко. - К., 2000.
21. Кривцун О.А. Эстетика : учебник / О.А. Кривцун. - М.: Аспект Пресс, 2000.-434 с
22. Мак-Кой Питер. Практическая энциклопедия. Ландшафтный дизайн. Планирование, проектирование и дизайн приусадебного участка / Питер Мак-Кой, Ивелей Тесса ; пер. с англ. А.И. Кима и. В. Юрцевой. - М.: Росмэн-Пресс, 2001. - 511 с.
23. Минервин Г.Б. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник / Г.Б. Минервин, В.Т. Шимко, А.В. Ефимов ; под общ. ред. Г.Б. Минервина и В.Т. Шимко. - М.: Архитектура-С, 2004. - 288 с.
24. Михайлов С.М. Основы дизайна: учебник для спец. 2902.00 «Дизайн архитектурной среды» / С.М. Михайлов, Л.М Кулеева ; под ред С.М. Михайлова. - Казань : Новое Знание, 1999. - 240 с.
25. Мунипов В.М. Эргономика: человекоориентированное проектирование техники, программных средств и среды: учебник / В.М. Мунипов; В.П. Зинченко. - М.: Логос, 2001. - 356 с.
26. Немова Е.М. Стилистика сада / Е.М. Немова. - М.: Фитон+, 2001. — 160 с.
27. Николаев В.А. Ландшафтоведение: Эстетика и дизайн : учеб, пособие / В.А. Николаев. - М.: Аспект Пресс, 2005. - 176 с.
28. Павленко Л.Г. Ландшафтное проектирование. Дизайн сада / Серия «Строительство и дизайн» / Л.Г. Павленко. - Ростов н/Д: Феникс, 2005.- 192 с.
29. Райли Н. Элементы дизайна. Развитие дизайна и элементов стиля от Ренессанса до Постмодернизма / Н. Райли ; пер. с англ. - М.: Мagma, 2004 - 544 с

30. Шумера С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра: навч. посіб. / С.С. Шумера. - К.: Центр навч. л-ри, 2004.
31. Эльбрюнн Б. Логотип / Б. Эльбрюнн ; пер. с франц. под ред. С.Г. Божук. - СПб.: Нева ; М. : ОЛМА-ПРЕСС Инвест, 2003. - 127 с.
32. Чинь Франсис Д.К. Архитектура: форма, пространство, композиция / Франсис Д.К. Чинь ; пер. с англ. Е. Нетесовой. - М.: АСТ: Астрель, 2005.-399 с.

Інтернет-ресурси

33. Інтернет-портал «Все для будівництва та ремонту» Архітектурна біоніка. - Режим доступу : www.vashdom.ru/articles/bionika.htm
34. Портал «Всеукраїнська ергономічна асоціація». - Режим доступу: www.ergotech.org.ua/AU/HistoruU.htm
35. Інтернет-портал «Архітектурне бюро «Солсбері». - Режим доступу: www.design-interiors.com.ua
36. Інтернет-портал «Розробка дизайну інтер'єру». - Режим доступу: www.dproekt.com.ua
37. Інтернет-портал «Дизайн готелів, ресторанів, гольф-клубів». - Режим доступу: <http://www.otel-e.com>
38. Портал «Наукова бібліотека «Буковина» Готельне господарство. - Режим: